

Qanikkut kræfteqarneq

Imarisai

Saqqummersitsisooq: Neriuffiit Kattuffiat • 2012

Ilusaa siulleq, naqitnera siulleq

Ilioqqaasooq: Nuisi grafik

Assit: Johanne Olsen

Quppersakkamit uuminnga nutsigaaq: Kræft i munden

Nutserisooq: Else Noahsen Olsen

Kukkunersiuisooq: Johanne Olsen

- 2 Aallaqqaasiut
- 3 Qanermi kræftip malunniutai qanoq ittuuppat?
- 4 Qanoq napparsimatigaanga?
- 6 Qanoq misissuisoqassava?
- 7 Katsorsaariaatsit qanoq ittuuppat?
- 10 Saniatigut sunniunnerit kingunerluutillu suuppat?
- 13 Katsorsaariaatsinik allanik peqarpa?
- 15 Katsorsartinneq naammassippat qanoq pissaanga?
- 16 Ajorunnaarsinnaavunga?
- 17 Kræftimi peerneqarsinnaanngippat?
- 19 Qanoq ililluni qanermi kræfteqalersoqartarpa?
- 20 Iisiniarnikkut ajornakusoortitsinermut, allanullu saniatigut sunniutaasartunut, nammineerlunga qanoq iliorsinnaavunga?
- 22 Nammineerlunga qanoq iliorsinnaavunga?
- 24 Siggukkut kræfti
- 26 Oqaatsit allattukkat
- 27 Suut allat aamma atuarsinnaavakka?
- 28 Sumi siunnorsorneqarnissannik ikiorneqarsinnaavunga?
- 30 Qaneq aamma siggut

Aallaqqaasiut

Kræftimik nappaatip suussusersinera inunnut amerlanernut tupannartumik kinguneqartarpoq. Qisuariaatsit assigiinngitsorujussuupput. Amerlasuut annilaanganerujussuarmik tikiqqartarput, immaqalu nappaammik toqquteqarnissartik eqqarsaatigilersarlugu. Nappaatip suussusersinera inuit ilannut iliuuseqarnissamik sapilersitsisarpoq, tassani pissutaasarpoq suut tamarmik tassanngaannaq siumut takuneqarsinnaanngitsutut aamma ingasappallaartutut misinnartarmata. Allat nappaammik qaangerniarnissaanut katsorsarneqarnissaminnullu pilersaarusiortutik aallartittarput.

Qanikkut kræfti sualuttumik nappaataasinnaavoq, apeqqutaalluni tinuneq sumiinnersoq. Katsorsaanerulli pitsaanerulersinneqarnissaa anguniarlugu ilisimatusarnikkut misissuisoqartuarpoq. Aamma katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaateqartunut kræftimillu ataavartumik nappaateqartunut.

Una atuagaaraq qanermi kræfteqarnerit assigiinngitsut pillugit apeqqutigineqarsinnaasut akissutaannik imaqarpoq. Taaguutigineqartoq qaneq atorineqarpoq, tassani qarnup iluani kræfti, qarnullu iluata qinnguani kræfti pineqarmata, tassa imaappoq toqqusaap qinersiini, qinnguani, oqqami, qarnup naqqani, ulussat ameraasaani, ikkini, qanermi qisissiorfinni aamma siggukkut kræftit. Siggukkut kræfti katsorsarneqarnerlu qupperneq 24-imi allaaserineqarpoq.

Aamma sumi siunnersorneqarsinnaaneq allanullu ilittut nappaateqartunut attaveqarsinnaanerit tassani atuarsinnaavat.

Nappaatit atugaaneri assigiinngillat, taamaattumik nappaatit pillugu apeqquteqarfigisinnaasatit tassaapput nakorsat peqqissaasullu ilinnik katsorsaasut, taakku nappaativit qanoq ittuuneranik akissuteqarfigilluarnerusinnaavaatsit.

Juni 2008

Qanermi kræftip malunniutai qanoq ittuuppat?

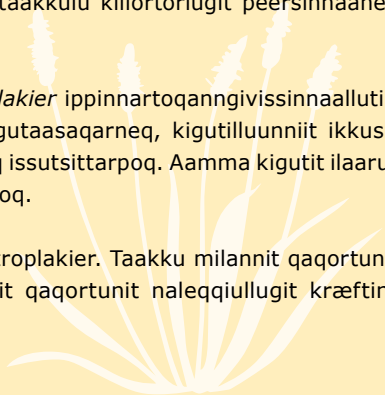
Qanermi kræfteqarnerup malunniutai inummiit inummut assigiinngiiarsinnaasarput. Malunniutit nalinginnaanerpaat tassaapput oqqami tinuneq ikerluunniit. Tinunerit ilaat unngutut isikkoqartarput. Sinaani ipiutaasartaanit mangertuunerukkajunnerusarput. Oqalunniarnerup allanngornera imaluunniit kigutaasat asiilagilerneru kræfteqalernerumut aamma ersiutaasarput. Tinuneq attoraanni aatsaat annernarsinnaasarpog, aamma siutinut alleqqunulluunniit annernartoq atasinnaasarpog. Qungatsimi imerajuup qinersiani pullattoqarpot aamma kræfteqalersimanermut ersiutaasarpog. Inuit ilaat toqqusaarlunermut assingusumik anniarisaqarsinnaasarput, toqqusaarlusorisinnaallutik.

Kræfteqaqqajaalernerumut malunniutit

Qanermi kræfti kræfteqaqqajaalernerumut malunniutinik aallarteqqaartarpog. Kræfteqaqqajaalernerumut malunniutaasarpot ameraasami sananeqaatit allanngorneri kræftinnguussinnaasut, sulili kræftinngunngitsut. Qanermi kræfteqaqqajaalernerumut malunniutit aallartittarpot milaat qaqortut aappaluttulluunniit ameraasamiileraangata, taakkulu kiliortorlugit peersinnaaneq ajorput.

Milaat qaqortut taaneqartarpot *leukoplakier* ippinnartoqanngivissinnaallutilu. Kukkusumik kigutigissartarneq, kigutaasaqarneq, kigutilluunniit ikkusimaneriniq peqquteqartumik ameraasaq issutsittarpog. Aamma kigutit ilaarutaat ikkinnik qalipaateqalersitsisinnaavoq.

Milaat aappaluttut taaneqartarpot erythroplakier. Taakku milannit qaqortunit qaqutigoornerupput aammalu milannit qaqortunit naleqqiullugit kræftinnguutiaarnerusarlutik.

Qanoq napparsimatigaanga?

Ajorunnaarnissannut periarfissat nalilersorniarlugit aamma katsorsartinnerpit pitsaanerpaamik ingerlanissaa anguniarlugu nappaativit sumut killissimamera nakorsat ilisimasariaqarpaat.

Nakorsat kræfti qaninniitqoq sisamanik killiffilerlugu aggornilersussavaat, tassani tinuneq qanoq atsiginersoq, aammalu kræfti qungatsimi imerajuuq sorujuarneqartarfiinut allanulluunniit siaruarsimanersoq takuniarlugu.

Killifinnik aggornilersuineq

Killiffik I

Tinuneq centimiiterinik marlunnik angissusilik minnerusorluunniit, aamma imerajuuq sorujuarneqartarfiinut allanulluunniit siaruassimangitsoq.

Killiffik II

Tinuneq centimiiterinik marlunnit sisamanut angissusilik aamma imerajuuq sorujuarneqartarfiinut allanulluunniit siaruassimangitsoq.

Killiffik III

Tinuneq centimiiterinik sisamanit annerusoq, imaluunniit minnerusoq, qungatsimi kræftip tinuffiatulli imerajuuq sorujuarneqartarfiinut siaruassimasoq, annerpaamik centimiiterinik pingasunik angissusilik. Timip pisataanut allanut suli naaneqarsimangitsoq.

Killiffik IV / a/b/c

Tinuneq sinaanut timip ipiutaasartaanut naaneqarsimasoq imaluunniit imerajuuq sorujuarneqartarfiinut arlalinnut siaruassimasoq, imaluunniit timimut (fjernmetastaser).

Killiffiit sisamaasut taakku aallaavigaat TNM-imi immikkoortiterineq. Kræftimut killifinnik immikkoortiterinermi atorneqartartut. TNM-imi naqinneq T isumaqarpoq tumor (tinuneq). T-ip kingornani kisitsisip takutittarpaa tinunerup qanoq atsiginera. Naqinneq N isumaqarpoq `nodes` (imerajuuq sorujuarneqartarfii). N-ip kingornani kisitsisip takutittarpaa nappaat imerajuuq sorujuarneqartarfiinut siaruassimanersoq. Naqinneq M isumaqarpoq `metastaser` (timimi allamut siaruattoq).

TNM-imi immikkoortiterinermi naalisaatit

- T1:** Tinuneq 2 cm-terinik angissusilik minnerusorluunniit.
- T2:** Tinuneq 2 cm-terinit 4 cm-teritit angissusilik.
- T3:** Tinuneq 4 cm-terinit annerusoq.
- T4a (sigguitt):** Tinuneq timip ipiutaasartaasa eqqaaniittunut siaruaassimasoq (saarngit, sianiutit, qarnup naqqa, qungatsip amia).
- T4a (qarnup ilua):** Tinuneq timip ipiutaasartaanut avataaniittunut siaruaassimasoq (saarngit, oqqap nukiinut itisuuniittunut, ulussap saarnata sulluaraanut, ulussap amiani).
- T4b:** Tinuneq qungatsip nukiinut itisuuniittunut, qaratsferfiup naqqanut, imaluunniit qungatsimi taqaaqqat eqqaannut siaruaassimasoq.
- N0:** Imerajuup sorujuarneqartarfiinut qaninnernut siaruaanneqanngitsoq.
- N1:** Tinunerup nalaanitulli imerajuup sorujuarneqartarfiinut ataatsimut annerpaamik 3 cm-terinik angissusilimmik siaruaanneq.
- N2a:** Tinunerup nalaanitulli imerajuup sorujuarneqartarfiinut ataatsimut 3-6 cm-terinik angissulimmik siaruaanneq.
- N2b:** Tinunerup nalaanitulli imerajuup sorujuarneqartarfiinut arlalinnut tamarmik 3-6 cm-terit ataallugit angissulinnik siaruaanneq.
- N2c:** Tinuneq imerajuup sorujuarneqartarfiinut paarlantasumik inissisimasumik imaluunniit imerajuup sorujuarneqartarfiinut illugiinnut 6 cm-terit ataallugit angissusilinnik tinunerit siaruaattut.
- N3:** Tinunerit imerajuup sorujuarneqartarfiinut ataatsimut arlalinnulluunniit 6 cm-terinit anginerusumik siaruaanneq.
- M0:** Timip ilaanut allamut siaruaattoqarsimangilaq.
- M1:** Timip ilaanut allamut siaruaattoqarsimavoq.

Qanoq misissuisoqassava?

Nappaatip suussusersinnginnerani misissortinnerit arlallit ingerlattariaqarput. Siullermik siggukkut, oqqakkut aamma oqqanni ameraasat tamaat ilaagitug tarrarsuut atorlugu peqqissaartumik misissorneqassapput, aammalu tinunermi timip ipiutaasartaanik (biopsi) misissuiffigineqassallutit. Nakorsap aamma maluginiassavaa qungatsinni imerajuup qinersii pullattoqarnersut. Imaassinnaammammi nappaat tamaanga siaruassimasoq.

Ipiutaasat misissugassat

Saveeraq imaluunniit pussugut immikkut ittoq atorlugu ipiutaasanik peersiluni misissuinnginnermi amerlanertigut misissuiffiginiakkap nalaa qeritneqqaqartarpoq. Qungatsinni imerajuup qinersiini pullattoqaruit kapuuteerannguaq atorlugu nakorsap ipiutaasanik misissugassanik peersiffigissaavaatit. Taanna misissuineq taaneqartarpoq finnålbipsi. Ipiutaasat allisitsiut atorlugu misissorneqartarput.

Qinngutit atorlugit misissuineq

Fiberskopi atorlugu qanerpit qinngua aamma torlut misissorneqassaaq. Qinngut atorlugu misissuineruvoq, taamalu nakorsap qanerpit qinngua atorlullu qinngummik amitsunnguamik qinngakkoortillugu ammut alakkarterinnaassavaa.

Misissuinerit allat

Ipiutaasat misissornerini kræfti paasineqarpat, taava amerlanertigut oqanik, alleqqunnik, qungatsinnillu CT imaluunniit MR-scanneri atorlugu misissortittassaatit. Tusarnaarut aamma atorneqarsinnaassaaq. Nappaatip puanut siaruassimanersoq takuniarlugu qinnguuartartillutit assilisissaatit, imaluunniit sakissakkut CT-scannertissallutit. Kræftip tinunera alleqquit qullitit alliiiluunniit saarngisa qanittuaniissimappat imaluunniit qinngortartillutit katsorsarneqassaguit, aamma alleqqunnik qinnguuartartillutit assilissaatit, tassani paasiniaarlugu tinuneq alleqquit saarnganut naasimanersoq. Kingornatigut aamma kigutilerisumit misissorneqassaatit.

Katsorsaariaatsit qanoq ittuuppat?

Katsorsaanissami apeqqutaasarpoq tinunerup qanoq atsiginera, kisimiinera, aamma qanoq siaruarsimatiginera. Tamaattumik katsorsarneqarneq inummit inummut assigiinngitsuusarpoq.

Oqqami kræfti qungatsimi imerajuup qinersiit qaninnerugami siaruuaateqqaakkajunnerusarpoq, kisianni timimut siaruuaattarnera akuttunerulluni.

Oqqamikkut kræfteqartorpassuit katsorsarneqarsinnaasarput kræfti oqqamiippat qungatsimiipalluunniit. Tassani pineqarput pilatsinneq qinngortartinnerluunniit, imaluunniit taakku marluk atorlugit katsorsaaneq.

Pilattaaneq

Oqqami kræftip tinueneri pilattaanikkut akornuserneqarujussuassanngippata aamma allanngortitsivallaassanngippat pilattaasoqarsinnaavoq. Kræftip tinuenera oqqamiissimappat, taava oqqap affaata peerneqarnissaa pisariaqasaaq. Pilattaaneq taanna taaneqartarpoq hemiglossektomi.

Pujortartaruit pilatsinnermi nappaatip allatut pissuseqalernissaata aarlerinaatai pilatsinngininni pujortarunnaarnikkut annikillissinnaavattit. Nappaatip allatut pissuseqalersinnaaneranut aarlerinaatit ukuupput, aseruuttoornerit, uummatikkut aamma puakkut ajornartorsiu-teqalerneq, ikimik aanaarneq, maminnerlu. Pujortartarnerup aamma qinngortartinnerup sunniteqarluarnissaa annikillissinnaavaa.

Imigassamik killissat qaangerlugu imertaruit, pilatsinnermi aamma nappaatip allatut pissuseqalernissaanik malitseqarsinnaavoq. Atuinerpit appartinneratigut nappaatip allatut pissuseqalernissaanut aarlerinaatit annikillissinnaavattit.

Aamma takuuk qupperneq 22-23

Aamma naammattuugassaasarpud oqqap iluata ilaani imaluunniit alleqqup ilaani allatut ajornartumik peerneqartariaqartunik, assersuutigalugu tinuneq alleqqup saarnganut naasimappat. Tassani pilattartinnissat annertuujupput, niaqqup qungatsillu pilattaasartua plastikkiligassanik pilattaasartuq kigutile-risorlu suleqatigiillutik pilattaasarpud. Nakorsartittut amerlanerit pilattarte-reerermik kingorna alleqqumik kusanartumik naammassineqarsimanera atorsinnaaneralu naammagisimaartarpaat.

Pilattaanermut atatillugu qungatsimi imerajuup sorujuarneqartarfisa nalaaniittut aamma ilanngullugit peerneqartarpud.

Qinngortartilluni katsorsarneqarneq

Qinngortartilluni katsorsarneqarnermi kræftip sananeqaatai aserorterne-qartarpud. Qinngortartinneq annernartoqarneq ajorpoq, qinngortartinnerillu tamarmik minutsialunnguani pisarlutik. Anginerusumik tinuneqarsimaguit (T3,T4), qinngortartillutit katsorsarneqassaait aamma nappaat qungatsimi imerajuup sorujuarneqartarfinit siaruaassimappat (N2/N3). Pilattartinner-mi kræftip ipiutaasartai tamaasa qularnaatsumik peerneqarsimanngippata, taava qinngortartinnissamik neqeroorfigineqassaait. Aammattaaq tinuneq pilattarneqarsinnaanngitsumiippat qinngortartillutit katsorsarneqassaait.

Katsorsarneqarnerit tamaasa innanganerpit asserluinnaanik innanga-nissat qulakkeerniarlugu, immikkut atortulerneqartassaait, assersuutiga-lugu akisimik ikorfaqtserlutit imaluunniit timivit ilusaa malillugu ilusilimmik atortulerneqartassallutit, imaluunniit nitsimik atisillutit kiisimasaqarlutilluun-niit. Qinngortartinneq annernartoqarneq ajorpoq, qinngortartinnerillu ta-marmik minutsialunnguani pisarlutik.

Napparsimasut angisuunik kræftimik tinuneqartut imaluunniit imerujuup sorujuarneqartarfii angisuunik peqartut (killiffik III IV) qinngortartinnik-kut katsorsarneqarneq kemortinnerlu atorlugit iluaqutiginerusarpaat. Qin-ngortartinnerup kemortinnerullu ataatsimut katsorsaanerimi atorneqartar-nera assigiimmik katsorsaassutigineqartalernekuvoq.

Kemoterapi

Kemoterapi nakorsaammik kræftip sananeqaataanut toqunartulinnik katsor-saalluni atorneqartarpoq. Oqqakkut kræfteqarnermi qinngortartinnermut ata-tillugu kemoterapi sap.ak ataasiarluni cisplatinimik kusertitsinikkut tunniunne-qartarpoq. Kusertitsivik sulluliuvoq amitsunnguaq, taannalu taqqamut iser-tinneqartarpoq, taamaalilluni nakorsaata aammut akuliutinneqartarpoq timilu tamaat ingerlavigilersarpaa. Cisplatinimik katsorsarneqaleruit uninngassaguit uninngassanngikkuilluunniit apeqqutaasarpud sumi afdeling-imiiinersutit.

Qinngortartinginnermi qinngortartereernermilu kigutinik misissortinneq

Kigutitit misissorneqassapput, peqqinnissaqarfiup kigutilerisuata qinngortartinnerup aallartinginnerani kigutivit qanoq inneri misissoqqaassagami-git. Alleqqukkut qinngortartissaguit pisariaqarsinnaavoq kigutit ataaseq arlallilluunniit peerneqaqqaarnissai.

Qinngortartinnerup kingunerisaanik kigutitit ajortunngussappata kigutileritinnissannut pisortanit tapiiffigineqarnissannut periarfissaqarsinnaavoq. Illilli nammineerlutit uppersarsassavat kigutivit ajortunngorneri qinngortartinnermit pisuummata. Taamaamat katsorsarneqalinninninni kigutivit qanoq innerisa misissorneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Kigutilerisut qinnuigisinnaavat taperneqarnissannut qinnuteqaammut ikioqqullutit. Kigutilerisut kigutileritinnissamik siunnersuuteqarluni qinnuteqaat nassiussinnaavaa.

Qinngortartereernerpit kingorna akuttunngitsunik kigutilerisumukartarnissaq pingaaruteqarpoq. Amerlasuut oqqamikkut kigutimikkullu ataavartumik ajornartorsiuteqalersarput. Ilaatigut kigutit putoqaliasunngornissaannut aarlerinnaateqarsinnaalersaramik, pissutigalugu qinngornerit qanermi qisersiorfiit sunnertaramigit, taamaallilluni qiseq oqqami bakterianut illersuisinnaajunnaartarluni.

Saniatigut sunniunnerit kingunerluutillu suuppat?

Katsorsarneqarneq tamarmi saniatigut sunniutinik malitseqartarpoq, inuillu katsorsartinnermi assigiinngitsumik qisuariartarlutik. Pilattartereermermi kemortereermermilu saniatigut sunniutaasartut nalinginnaasut allaaserineqarneri ataani atuarsinnaavatit. Qujanartumik uninngasut tamarmik saniatigut sunniutaasartunik taajorneqartunik tamarmik eqqorneqarneq ajorput. Katsorsartinninni saniatigut sunniutaasinnaasut allaaserineqarneri sulisunit qinnutigisinnaavatit.

Pilattartinnermi saniatigut sunniutaasartut

Qanerpit naqqatigut pilattartissimaguit qaninni qisissiorfitit pullalersinnaapput pissutigalugu qiseq oqqami pisarnermisut ingerlaarsinnaajunnaassagami. Pullanneq annernartoqalaarnerlu nerereerperpit kingorna annernarnerusarnissai malugisassavat.

Oqqami pilatsinnerit annertuut, tassani qilaap, oqqap, alleqqullu ilaanik peersisoqarsimatillugu, oqalunniarnikkut, tamuaniarnikkut, iisiniarnikkullu ajornartorsiuteqarsinnaavutit. Akornutigisat taakku kigutaasanik aamma/imaluunniit oqallorissaasoq ilagalugu ikiorserneqarsinnaavutit. Alleqqup ilaa peerneqarsimappat kigutaasaqalernissaq ajornakusoorsinnaavoq. Pilattartinnerni annertuuni isikkoq aamma allanngorsinnaavoq, kiinnavit illugiiffaarinnera innarlerneqalaarsinnaalluni. Napparsimasut qungatsimi imerajuup sorujuiarneqartarfiinik peersivigitissimasut qungatsimikkut sivisuumik pulattoorsinnaasarput, taannalu taaneqartarpoq lymfødem.

Qinngartartilluni katsorsartinnermi saniatigut sunniutaasartut

Qinnhortaatit nutaaliaasut atorlugit kræfti eqqorluinnarlugu qinnhortaasoqartarpoq. Taamaalilluni sananeqaatit ajunngitsut ajoqusernissaanut sunniutigisinnaasaat annikitsuararsuulluni. Qinngartartinnermi inuit qisuariaataat assigiinngitsorujussuusarput. Ilaat nalinginnaasumik inuunertik atuinartarpaat, annikitsumillu saniatigut sunniutaasartut atortarlugit, kisianni amerlasuut ippigisaqalertarput, pissutigalugu qanermi qisissiorfiit qinngartartinnermi sunnerneqartarmata ameraasarlu akornuserneqartarluni. Angutit amerlaqisut qinngartartiffiup nalaani umimik aamma nutsamik katanneri misigisarpaat, amerlanertigut naaqqissanatik.

Amerlasuullu qaangiuteqqittartumik mamassusersiutaat akornuserneqalaartarpoq. Tamatuma saniatigut nualiuitit aamma allangortarput, nuaap kinertinneratigut quersornikkullu. Qinggartartilluni katsorsarneqarnikkut qanermi qisissiorfiit innarlerneqartarput, tassani qisip annertussusaa qisillu akui allangortaramik, taamaattumik napparsimasut amerlasuut ajoraluurtumik atajuaannartussamik panertoqqajuaannalertarput. Amerlasuut aamma kigutiminnik ajornartorsiuteqalersarput, tassani pissutaavoq qanermi qiseq bakterianut illersuutaaruttarmat. Ameraasani svampi aamma oqqami tipip eqqumiiginartumik saniatigut sunniutaasarput.

Katsorsarneqarfiup nalaani aappillernermik aamma saqqummertoqarsinnaavoq. Ilaasa amermik seqinermit palersimasutut qalipaateqalersoq nalaassinnaasarpaat. Ameq saannerulersarpoq, siunissamilu seqinerteruluunginnissaa sianigisariaqarluni. Amerlasuut qasusorujussuusarput, pingaartumik katsorsartinnerup ingerlanerata kingulliusut nalaani.

Katsorsartinnerup naammassiartulernerani ameq aappillingaatsiartarpoq qaqortualoqalertarlunilu, aamma ikinik qalliinnakkut aamma ikinik imerpalangaatsiartunik takkuttoqarsinnaasarpog. Ameraasaq innarlerneqartarpoq, tamannalu qarnup iluani qinnguanilu anniarnermik malitseqartarluni, nipaallisaatinik annernarunnaakannersinneqarsinnaallutik. Amerlasuut aqitsunik imerpalasunillu inuussuteqartariaqalersarput. Ilaat allatut ajornartumik sullulikkut nerisinneqartariaqartarput, tamannalu piffissami sivikinnerusumi atorneqqakkajunnerusarpoq.

Qinggartartilluni katsorsarneqarnerup kingunerluutai

Oqqami kræfteqartunut qinggartartilluni katsorsarneqarnerup kingunerluutaasa takkuttarnerini apeqquutaasarpog qanoq annertugisoq qinggartarne-

qarsimanersoq. Aammattaaq apeqqutaasarpoq qinngortartinginninni pilat-
tarneqarsimanersutit, pissutigalugu akuleriinnik katsorsartinnerup kingu-
nerluutigineqartarneri ajornerusarmata. Napparsimasut amerlaqaat katas-
sinnaangisaminnik panertooqqajuaannalersartut, aammalu nerinermi imer-
luartariaqartarput, eqqaminnilu imermik allanillu pissamaateqartariaqarta-
lutik oqartik isugutatsittuaannartariaqaramikku. Pilattartereernermi paner-
tooqqaneq kingunerluutillu allat neriniarnikkut ajornartorsiutinik ataavartu-
nik malitseqartunik kingunerluuteqartoqartarpoq, taamaammallu aqitsunik
nerisaqarnissaq pisariaqartarluni.

Amerlasuuni qileroqalersunik naammattuugassaqartarpoq, taamalu
iisiniarnermikkut aatsarluarniarnermikkullu ajornakussortitsilersartunik. Al-
leqqup annertunerssaa qinngortarneqarsimappat, pingaartumillu tinuneq al-
leqqunut naasimappat, taava alleqqut saarngat nungunneqarsimasarpoq,
tamannalu akuttusuunik pisinnaasarluni. Annertunerpaamik tamanna aarle-
rinaataasarpoq, assersuutigalugu kigummik peersinissaq pisariaqalersimap-
pat.

Kemortinnermi saniatigut sunniutaasartut

Kemoterapimi nakorsaat timimut tamarmut sunniutarpoq. Taamaattumik
sananeqaatit ajunngitsut ilai kemortinnermi innarlerneqartarlutik. Innarler-
neqartarnerili sivikitsuinnaakkajunnerusarpoq.

Kemortinneq saniatigut sunniutinik malitseqartarpoq, assersuutigalugu
meriannguneq, qasoqqaneq, meriartarnerit, assanni isikkanilu kapeqattaar-
tutut kakikkaaluttutullu malussartarnerit aamma kajumigisaqannginnerit.
Amerlasuut nutsaminnik katagaasarput, katannerli assigiinngiiartuusarpoq.
Katsorsartinneq naammassigaangat ippigisat peeruttarput, nutsallu naaq-
qittarput. Kemortinnermi saniatigut sunniutaasartut siornatigornit ippigu-
suutaannginnerulernikuupput, katsorsaanerup pitsanngornikuunera pissu-
tigalugu. Napparsimasulli ataasiakkaat ima oqimaarsartitsigisarput allaat
katsorsaaneq unitsinneqaannartariaqartarluni.

Sulisut ilinnik katsorsaasut oqaloqatigikkat

Qinngortartissaguit kemortissaguilluunniit qanoq iliornikkut
saniatigut sunniutaasartut annikillisinniarsinnaanerannut
tunngasunik sulisut siunnersuullutillu ajoqersuussinnaavaatsit.

Katsorsaariaatsinik allanik peqarpa?

Misileraalluni katsorsaaneq

Misileraalluni katsorsaaneq ilisimatuussutikkut katsorsaariaatsimut nutaa-
mut misissuineruvoq, sunniutigisartagaali naqqa tikillugu sulii iluamik
paasineqanngillat. Assersuutigalugu nakorsaat nutaaq akuersissutigine-
qannginnerani napparsimasunut nammineerlutik peqataarusuttunut misilit-
taagineqaqqaartarpoq.

Nalinginnaasumik maleruagassaqaanngilaq kina katsorsaaniikkut misile-
raanermut akuerisaassanersoq. Ilaatigut kræftip qanoq ittuunera aallaavi-
gineqartarpoq aamma nappaatip suussusersiniarnerata nalaani katsorsaa-
soqassanersoq, imaluunniit kræfteqaqqilernermi katsorsaaniissaq aallartin-
neqassanersoq. Aamma apeqqutaatinneqartarpoq tinunerup qanoq atsigi-
nera siaruaassimanageralu. Aamma apeqqutaasarpog siusinnerusukkut katsor-
sarneqarsimaneq.

Misileraalluni katsorsaanermit aalajangersimasumik pilersaarusiortoqar-
tarpoq (allattaaveqarluni) napparsimasut qanoq amerlatigisut katsorsartis-
sanersut, qanorlu katsorsaaneq siviisutigissanersoq il.il.

Atuagaaqqami "Kliniske forsøg" (nakorsaaserinermit misilittaanerit)
atuakkit aamma takuuk www.cancer.dk/forsog

Misileraalluni katsorsaaneq

Misileraalluni katsorsaaneq katsorsaaneruvoq sulii misileraaffigineqanngit-
soq imaluunniit sulii iluamik uppernarsineqanngitsoq. Katsorsaanermit qa-
tiguinnaq allattaavilersortoqartarpoq, aamma inunnet katsorsarneqarnis-
samut periarfeerutivissimasunut atortinneqartarluni. Siunertarineqarpoq
kræftimik napparsimasut inuerminnillu navianartorsiortut piviusoq aal-
laavigalugu sapinngisamik ajunnginnerpaamik katsorsarneqarnissaat.

Misileraalluni katsorsaaneq kræfteqartunut immikkoortortaqaarfimmi an-
nertuumik immikkut ilisimasaqartuni aammalu ilisimatusarnermut immik-
koortortaqaarfimmut attuumassuteqartuni ingerlanneqartarpoq. Peqqinnissa-
qaarfimmi nakorsap peqqinnissamut qullersaqaarfik aqutugalugu napparsi-
masut katsorsartinnissamut tassunga innersuussutigisarpa. Suliamullu paa-
sisimasaqartunut ataatsimiititaliap peqqinnissamut qullersaqaarfik misile-
raalluni katsorsaaniissaq pillugu siunnersuuteqarfisarlugu.

www.cancer.dk/eksperimentel (misileraaneq), **aamma**
Østdanmarkimi kræftip Immikkoortorta qarfiisa peqatigiiffianni (SKA)
takuuk www.skaccd.org

Periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaangitsut atorlugit katsorsaaneq

Periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaangitsut atorlugit katsorsaaneq katsorsaariaasiuvoq peqqinnissaqarfinni nakorsat nalinginnaasumik neqeroorutigineq ajugaat. Innersuusutigineqarsinnaanngilaq katsorsaanssamut neqeroorutit akuerisaasutaaq naaggaarnissaat, kisianni illit nammineerlutit neqeroorummik allamik ilassuteqarnissannik toqqaasinnaavutit. Maluginiartariaqarpat periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaangitsut atorlugit katsorsaanermi qaqutiginnaq iluatsittoqartarmat, taamaattumik iluaqutissartaanik saniatigullu sunniutaasartunik qulakkeerlugu ilisimannittoqanngimmat aamma ilisimasariaqarpat.

Periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaangitsut ilaasa peqqinnissaqarfimmi katsorsartinnerit sunnersinnaavaat. Taamaattumik nakorsavit tunniussaait allaanerumik katsorsarneqaleruit nakorsarisavit oqaloqatiginisaa pingaaruteqarpoq.

www.cancer.dk/alternativ (qinigassaq alla)

Katsorsartinneq naammassippat qanoq pissaanga?

Nalinginnaasuvoq katsorsartereerperpit kingorna nukillaangaguit qasusutullu misigisimallutit. Napparsimasorpassuit tamatuma saniatigut kingunerluuteqartarput, tamannalu inuunerminni sungiunniartussaavaat. Katsorsartinnikut ilaasa nuna kaajallallugu kræfti pillugu siunnersuisartut ikuiniarnerat tapersersuinerallu atoraangamikku iluaqutigisartorujussuaat aamma Piginnaanngorsaqqittarfiup Dallund-ip neqeroorutai. *Takuuk qupp. 28.*

Nakutiginninneq

Katsorsartinnerpit naammassineraniit ukiuni tallimani siullerni immikkoortorta qarfimi onkologiskimut nakutigineqarnissannik neqeroorfigineqasaaatit, imaluunniit siutip-qingnap-qungatsillu-immikkoortorta qarfianut aamma neqeroorfigineqarsinnaavutit. Tinunerit pullannerit imaluunniit ikit mamikkumangitsut maluginiartassavatit. Imaangilaq kræfti takkuteqqimmat taamaalisut, kisianni qanimut misissorneqartariaqarput.

Kræfteqaleqqinnissamut annilaanganeq

Katsorsartinnerpit naammassimmat taava ima paasineqassanngilaq illit kræftimik napparsimasutut imaluunniit ilaqutaasutut nappaat puigorluinnassaguit inuunerillu siornatigut inuunerisimasattut ingerlateqqissinnaallugu. Kræftimik napparsimanikut kræfteqaleqqinnissaminnut annilaangassuteqartartut amerlapput, timimillu qanoq innera eqqummaariffiginerulertarlugu.

Illit aamma taamatut annilaangassuteqaruit, immaqqa iluaqutaasinnaasaaq nakorsarisat ernumanerit pillugu oqaloqatigigukku. Kræfteqarlutik napparsimanikut misilittagaat aamma iluaqutigisinnaavutit. Kræftimut akiuniartut attaveqarnissannut ikiorsinnaavaatsit, assersuutigalugu qungatsimikkut aamma qarnup iluani kræfteqarlutik napparsimasut attaviinut.

Pujortartaruit kræfteqaleqqinnissamut aarlerinaat pujortarunnaarnikkut annikillissinnaavat. Aamma pinaveersaartitsinertut atorsinnaasarpog imigassamik killiliisinnaasarnissaq, tassalu peqqinnissamut qullersaqarfiup qanoq annertutigisumik imertarnissamik killiliussaa malikkukku. Siunnersorneqarnissat illit-sersorneqarnissallu pisariaqartikkukkit nakorsat oqaloqatiguk.

Ajorunnaarsinnaavunga?

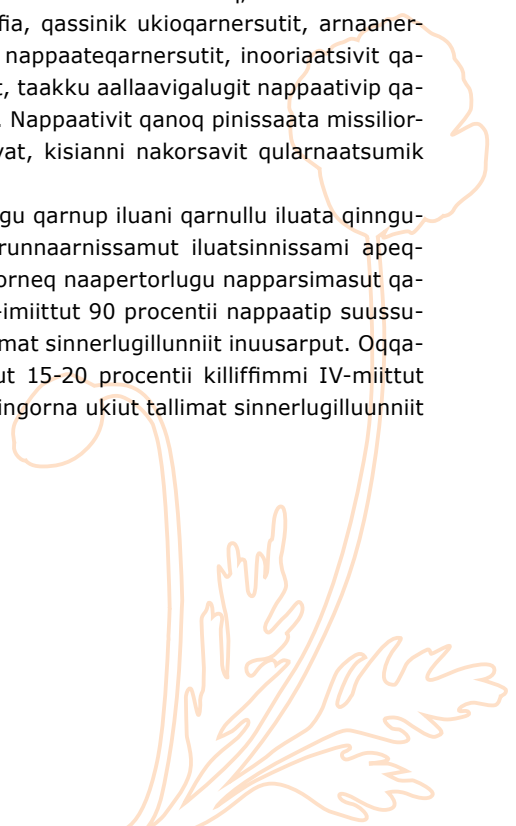
Kræfteqalersimanermik kalerrinneqarnek amerlanerit tupassutigisarpaat. Amerlasuut toqunissartik ingerlaannaq eqqarsaatigeqqaartarpaat. Oqqami kræfti nappaataavoq sualuttoq. Nappaatip qanoq pinissaanik missiliuinermi apeqqutaasarpoq kræfteqalerninniit qanoq siusitsigisumi nappativit suussusersineqarnera, aamma katsorsarneqalernera, kræfti tamaat peerneqarsinnaanersoq, aamma nappaat siaruaassimanersoq. Ajorunnaarsinnaaninnut periarfissat nappaativit killiffia apeqqutaatillugu takuneqarsinnaasarpoq.

Oqqamikkut kræfteqarlutik napparsimasut siunissami qanoq iliorsinnaanerannik tunngasut ataani atuarsinnaavatit. Pingaaruteqarpoq eqqaamassallugu nalunaarsuusiorneq illit qanoq inninnik naliliisuunngimmat.

Nalunaarsuusiorneq qanoq oqariartuuteqarpa?

Nalunaarsuusiorneq inunnut arlalinnut naatsorsuussaavoq, inunnut ataasiakkaanuunngitsoq. Nappaativit killiffia, qassinik ukioqarnersutit, arnaanersutit angutaanersutilluunniit, allanik nappaateqarnersutit, inooriaatsivit qanoq ittuunera, timikkut qanoq innerit, taakku aallaavigalugit nappaativip qanoq pinissaanik missiliuisoqartarpoq. Nappaativit qanoq pinissaata missiliornera nakorsannut apeqqutigisinnaavat, kisianni nakorsavit qularnaatsumik akissuteqarnissaa ilimagissanngilat.

Nalunaarsuusiorneq naapertorlugu qarnup iluani qarnullu iluata qinnguani tinunerup qanoq atsignera ajorunnaarnissamut iluatsinnissami apeqqutaatinneqartarpoq. Nalunaarsuusiorneq naapertorlugu napparsimasut qanermikkut kræfteqartut killiffimmi I-imiittut 90 procentii nappaatip suussusersineqarnerata kingorna ukiut tallimat sinnerlugillunniit inuusarput. Oqqamikkut kræfteqarlutik napparsimasut 15-20 procentii killiffimmi IV-miittut nappaatip suussusersineqarnerata kingorna ukiut tallimat sinnerlugilluunniit inuusarput.

Kræftimi peerneqarsinnaanngippat?

Oqqami kræfti ajorunnaarsinnaajuaannarnej ajorpoq. Taamaattoqarpallu nakorsat anniarunnaamissutaasinnaasumik katsorsaanisumik neqeroorsinnaapput. Anniarunnaamisitsiniarluni katsorsaaneq ajorunnaassutaaneq ajorpoq, kisianni nappaatip nassataanik ippigisanik annikillisisinnaalluni. Anniarunnaamisitsiniarluni kemoterapi, qinngortaaneq, imaluunniit anniarisamut katsorsaaneq atorneqarsinnaalluni.

Kræftimik nappaateqaqqilersumut katsorsaaneq

Kræftimik nappaateqaqqileruit siullermik katsorsartinninni qanoq katsorsartissimanerit tassani apeqqutaassaaq. Pilatsissimaguit qinngortartinnissamik neqeroorfigineqassaait. Napparsimasut ilaat qinngortarteqqinnginnermini pilatseqqeqqaartarput. Taamaallitut nakorsat napparsimasorpaaluit kræfteqaleqqissimasut ajorunnaarsinnaasarpaat.

Timip ilaanut qinngortagassamut ataasiinnarmut taamaallaat qinngortaalluni katsorsaasoqakkajuttarpoq. Kisianni teknikki nutaaliaasoq atorlugu (IMRT) ilaatigut kræftip tinuneranut aappassaaneertumik qinngortaasoqarsinnaasarpaq. Napparsimasut ilaat timip iluagut qinngortaanikkut katsorsarneqarsinnaasarpot, taannalu taaneqartarpoq brachyterapi (ataaniittoq takkuuk). Qinngortartereerup kingorna kræfteqaleqqittut ajornanngikkaangat pilattartinnikkut suliaritittarput.

Pilattartinnissaq qinngortartinnissarlunniit ajornarpat, taava anniarunnaamisinniartut kemortinnissannik neqeroorfigineqarsinnaavutit. Tassani iisartakkat ilisimaneqartut katsorsaanermi atorneqassapput, imaluunniit nakorsaatinik nutaanik misiliilluni katsorsaasoqassalluni. Napparsimasut ilaasa anniarunnaamisitsiniarluni katsorsaaneq piffissami anniarunnaarutigallartarpaat. Kisianni kræfteqaqqilerneru kemortilluni ajorunnaartoqarsinnaanngilaq.

Kræftimik nappaateqaqqilerneru timip iluatigut qinngortaanikkut katsorsaaneq (Brachyterapi)

Ilaatigut kræftimik nappaateqaleqqittoqartillugu timip iluagut qinngortaanikkut katsorsaasoqarsinnaasarpaq (Brachyterapi). Taanna katsorsaariaaseq plastikki sulluluk amitsoq atorlugu napparsimasup kræftianut isertinneqartarpoq. Sulluatigoortillugu radioaktivinik qinngortitsisoqarsinnaavoq, taakulu qinngornernik annertuunik kræfteqarfigisap nalaanut torartinneqarsin-

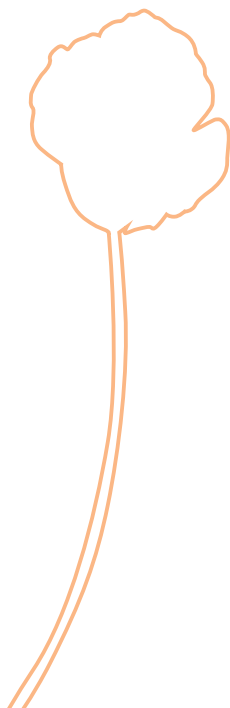
naapput. Taamaalilluni aammaarluni kræfttip nalaani annertuumik qinggor-taanikkut katsorsaasoqarsinnaavoq. Tamanna ima paasineqarsinnaavoq, qinggartinnermi siullermi timip ipiutaasartaa ajunngitsoq ilanngunneqalaarsimagaluartoq, maanna annertuumik qinggartilluni ilanngunneqaqqissanngitsoq. Katsorsartinneq nakorsat isumaqatigiissuteqarfiginerisigut Sverigimi ingerlanneqartarpoq.

Kræfteqaleqqinnermi qinggornermik laserimik katsorsaaneq

Københavni Rigshospital-i niaqqukkut-qungatsikkut kræfteqaleqqillutik napparsimasunut qinggornermik laserimik misiliutitut katsorsaanssamik neqerooruteqartarpoq, tassalu tamakkiisumik qinggartillutik katsorsarte-reersimasunut, pilatseqqissinnaanngitsunullu taanna atorneqartarpoq. Periaaseq kræftip tinunerinut centimiiterialunnguanik issussusilinnut aamma amimut ameraasamullunniit katsorsaatisallugu naleqquttuuvog.

Qanoq ililluni qanermi kræfteqalersoqartarpa?

Qanermi kræfti qularnanngitsumik arlalinnik peqquteqartarpoq. Ilisimaneqarpoq oqqakkut kræfteqalersarneq pujortarnikkut imigassartortarnikkullu nappaatigilikkejanneqarnerusartoq. Taakku marluutillugit ajoqusiisinnaanerat sakkortunerulertarami. Qanermi eqqiluisaannginneq aamma qanermi kræfteqalernissamut aarlerinaateqalernissamut kræfteqaleriartornissamullu ilimanaateqarpoq.

Iisiniarnikkut ajornakusoortitsinermit, allanullu saniatigut sunniutaasartunut, nammineerlunga qanoq iliorsinnaavunga?

Pilattartinneq qinngortartillunilu katsorsartinneq ippigusuutiniq saniatigullu sunniutaasarlutik malitseqartarpoq, taakkulu ataavartumik piulersarlutik. Saniatigut sunniutaanerpaasarpuit qanermi panertooqqaneq, iisiniarnermi aamma neriniarnermi ajornakusoortitsineq, iggiarlunneq, mamassutsinillu allassarneq, aatsarniarnikkut ajornakusoortitsineq, oqalunniarnermullu sunniutit. Saniatigut sunniutaasartut amerlasuut nammineerlutit iliuuseqarfigisinnaavatit.

Qanerpit aatsartinnissaa nammineerlutit ullut tamaasa sungiusartarsinnaavat aatsarluarsinnaalernissannut iluaqutaajartulersinnaagami. Sapinngisat tamaat atorlugu aatsaartarlutit ipummeqqittassaait, alleqqullu saneraanit illuatungaanit illuatungaanut ingerlateqattaarlugu, oqqallu qanerpit iluani kaavitillugu, siullermik illuatungaanut taava illuatungaa aamma pillugu sungiusarneq ingerlattassavat. Pitsaanerussiaaq katsorsartinnerpit naammassineranit ukioq siulleq ullut tamaasa minnerpaamik quleriarlutit sungiusartaruit. Pingaaruteqarpoq qinngortartereerperup kingorna sungiusaatit taakku ingerlattarnissaat. Aamma nammineerlutit pillorissaasumut/timimik sungiusaasumut innersuunneqarnissat qinnutigisinnaavat.

Iisiniarnikkut ajornartorsiuteqaruit nerinissannik sungiusarnissannut pillorissaasumit ikiorneqarsinnaavutit.

Tuivit aalatinnissai ajornakusoortikkukku, imaluunniit niaqquit illuaniit illuanut sangutinnissaa ajornakusoortillugu, taava ippigisatit pinaveersaartinniarlugit timimik sungiusaasoq ikiortigalugu ullormut sungiusartarsinnaavutit. Qinngortartilluni katsorsartereerperup kingorna qanermi panertoortarnerup ikiorserniarnera ajornakusoortorujussuusarpoq. Qanermi qisissiorfik aserorneqarsimaguni pissutsimisut ileqqissinnaaneq ajorami. Katsorsartissimasut amerlaqaat nakorsaataasivimmi allanilu tunisassianik pisinermikkut iluaquteqartatut. Amerlanertigut qanermi panertoorneq

imiinnarmik iluaqutserneqartarnera pitsaanerpaajusarpoq, taamaammata amerlasuut imertarfimmik nassataqartuaannartarput.

Amerlappullu allatut ajornartumik nerinerminnik allanngortitsisariaqartartut, nerisassallu aqinnerusut aserortikkallu nerinerulertarlugit. Peqqinnartunik nerisassalerisumit siunnersorneqarsinnaavutit ilitsersorneqarlutillu.

Oqalunniarnerit sunnerneqarsimappat, amerlasuut oqallorissaasumit ilinniartinneqarneq iluaqutigisarpaat.

Katsorsartinnerup kingorna oqqap eqqiluisaartinneqarnissaa akuttungitsunillu qaammatit pingasukkaarlugit kigutilerusumukartarnissaa pingaaruteqarpoq. Qinnngortartinnerup kigutit annertuumik ajoqusersimappagit kigutileritinninnut tapiiffiqineqarsinnaavutit, nammineerlutilli uppersarsassavat kigutivit ajoquserneri qinnngortartinnermit aallaaveqarmata.

Nammineerlunga qanoq iliorsinnaavunga?

Kræftimik napparsimasorpassuit nammineq iliuseqarnissartik ujartortarpaat. Nerisatigut, timikkut sammisat, tupa imigassarlu, taakkuupput iliuseqarfusinnaasut.

Nerisat timikkullu sammisat

Kræftimik napparsimasut sanigukkajuttarput. Piffissap ilaani illigisaqannginneq nuanniilliuutigisaramikku, meriannuneq, iisiniarnermikku ajornakusoortitsineq, allallu naat inalukkallu aqputaasigut ajornartorsiuut pilersarmata. Inunnit nappaateqanngitsuninngarnit peqqinnarnerusunik nerinerusariaqartarput, ima paasillugu nerisassat protein-neqarnerusut orsoqarnerusullu nerinerusariaqaramikkit. Nakorsaq peqqissaasorluunniit siunnersorneqarnissannik aperikkitt.

Katsorsartinnerup nalaani kingornalu timikkut sammisaqartarnej amerlasuunit assorsuaq nuannaarutigineqartarpoq, timikkut tarnimikkullu iluaallatsitinerusutut misigisimalersaramik. Qanoq iliornissat pillugu, suullu sammissagukkit pitsaanerusoq nakorsarisat oqaloqatigiuk.

www.cancer.dk/madtilkraeftpatienter (kræfteqarlutik napparsimasunut nerisassat) www.cancer.dk/motiongavner

Pujortartarpit?

Oqqanni siggunuunniit kræfteqaruit pujortartarlutillu, ajunnginnerussaaq pujortartarunnaaruit. Pujortartaruit katsorsartinninnut sunniuteqarsinnaavoq, taamaalilluni pilatsinninni qinngortartillutillu katsorsartinninni nappaatip allatut pissuseqalerneranik arlaqartunik pisoqarsinnaagami. Aamma pilatsereernerpit kingorna ikivit maminniarnanut ajornakusoortitsinerussaaq. Pujortartarnej pissutaalluni ulluni arlalinni peqqinnissaqarfimmi uninngasinnaavutit, tassani nappaatip allatut pissuseqalernerana pissutaalluni.

Pujortartanngikkuit pilatsereernerup kingorna ikit pitsaanerusumik mamisinnaavoq. Peqqinnissamut qullersaqarfiup innersuussutigaa pilatsinnginnermi sap. ak. arfinilinnit arfineq pingasut sioqqullugit pujortarunnaarnissaq. Pilatsereernerpit kingorna sap. ak. arfineq pingasut aqqaneq marlullu pujortassanngilatit, kisianni pujortartaleqqinngilluinnarnissaq pitsaanerpaassaaq. Iluuqutaana-vianngilaq pujortartarnej annikillisikkaluaraanni. Pujortarunnaavittariaqarputit. Pujortartanngikkuit qinngortartinnerit aamma sunniuteqarluarnerussaaq.

Pujortarunnaarnissannut ikiorneqarusuppit?

Pujortarunnaarniarneq sapernartarpoq. Pingaartumik napparsimaleruttornerup nalaani. Kræftimut akiuiniartut piffissami 2008-2009 ilangullugu misiliummik napparsimasunut katsorsartittunut pujortarunnaarnissamut ikiuiniarluni neqerooruteqarpoq. Oqarasuaatikkut namminerluunniit ornigunnikkut pissarsiarineqarsinnaallutik.

www.cancer.dk/tobak atuaruk

Pujortarunnaarnissannut akeqanngitsunik atortussannik pisinnaavutit, aamma Stoplinie-mi pujortarunnaarnissannut siunnersorneqarsinnaallutit, oqarasuaat +45 80 31 31 31-imut sianerlutit. Kommune arlallit aamma nakorsaataasiviit pujortarunnaarniarnermut neqerooruteqartarput.

Imigassartorpallaarpit?

Inuit imigassamik annertuallaamik atuisut pilatsinnerminni nappaammik allatut pissuseqalertarnernik amerlanerusunik peqalersarput, assersuutigalugu ase-ruuttornerit, uummatikkut aamma puakkut ajornartorsiuteqalernerit, kiisalu aanaalernissamut aarlerinaatit annertunerulernerit aamma ikit allatut pissuseqalersinnaallutik. Inunnit imigassartunnginnerusunit sivisunerusumik uninga-tinneqartarput. Innersuusstutigineqarpoq katsorsartinnerup kingorna imigassa-mik imerpallaannginnissaq, tassalu killissaritaasunik qaanginaveersaarnissaq.

Peqqinnissamut qullersaqarfiup

imigassat amerlassusissaannik innersuusstutigisai

- Arnanut sap. ak. annerpaamik immiaaqqat arfineq-marluk
- Angutinut sap. ak. annerpaamik immiaaqqat 14-it
- Annerpaamik tulleriissillugit imigassat tallimat

Imigassartortarnerup allangortinnissaanut ikiorneqarusuppit?

Imigassartortarnerup allangortinnissaanut ikiorneqarnissat pisariaqartikkuku, taava katsorsarneqannginninni peqqinnissaqarfiup nakorsavilluunniit siunnersorlutit tapersorsorlutilluunniit ikiorsinnaavaatit. Aamma paasissutissat siunnersuutillu pissarsiarisinnaavatit uani: www.hope.dk imaluunniit ALKolinie-mut oqarasuaat +45 80 33 06 10-mut sianerlutit, taakku akeqanngitsumik ki-naassutsimillu isertuussillutik oqarasuaatikkut siunnersorsinnaavaatsit aamma imigassamik ajornartorsiuteqarninnik qaangiiniarninni tapersorsorsinnaavaatsit.

Siggukkut kræfti

Ukiut tamaasa Qallunaat Nunaanni angutit 50-it, arnallu 30-it missaanni amerlatigisut siggummikkut kræfteqartut paasineqartarput. Kræfti siggunni allerni pilikkajunnerusarpoq. Siggumikkut kræfteqartut tamangajammik ajorunnaarsinneqartarput. Nappaat qaqutigorsuaannaq siaruaattarpoq.

Malunniutaat qanoq ittuuppat?

Siggummi kræfti ikitut isikkoqartarpoq mamissinnaasarnanilu. Siggunni al-lerniikkajunnerusarpoq.

Katsorsaaneq

Siggukkut katsorsartinneq ajunngitsumik naammassineqartuaannangajap-poq – aamma kusanartumik. Napparsimasut amerlasuut qaniinnarmut qungatsimullu tunnganerusuni katsorsarneqarnermikkut ajorunnaarsinne-qartarput. Tassani pilatsinneq imaluunniit qinngortartilluni katsorsaaneq pi-neqarpoq, imaluunniit katsorsaariaatsit taakku marluk atorlugit.

Siggukkut kræfti qaqutigorsuaannaq imerajuup sorujuarneqartarfinut siaruaattarpoq. Taamaattumik katsorsartinnerup kingorna katsorsarteqqis-sanngilatit.

Pilattaaneq

Pilattaanermi kræftip ipiutaasartaa tamarmi peerneqartarpoq. Plastikki atorlugu nutaaliaasumik pilattaaneq imaappoq, tassa sigguut ilusaattut iler-seqqinneqarnissaat tamatigunajak periarfissaqartuaannarmat, taamaalillu-ni pilattaanerup kiinaq allanngortissanagu.

Qinngortaalluni katsorsaaneq

Qinngortaalluni katsorsaaneq tassaavoq tarrasuinermi – imaluunniit elektron-imik qinnguilluni katsorsaaneq, taakkulu kræftip sananeqaatai aserortertarpaat. Katsorsaaneq annernarneq ajorpoq, minutsialunnguanilu ingerlan-neqartarluni. Qinngortaalluni katsorsaaneq tamatigut ikimik pilersitsisarpoq, ikerlu kræftip tinuneratut atsigisararluni. Ikeq kusanassutsimut akornusiival-larnani mamittarpoq.

Illit siggukkuinnaq qinngortaanikkut katsorsarneqassaait. Aatsaallu qungatsimi imerajuup sorujuarneqartarfiinut siaruaassimappat aamma taakku qinngortarneqassallutik. Immikkoortorta qarfinni onkologiske-usuni ataasiakkaani tinunerit mikisut timip iluatigut qinngortaanikkut katsorsaneq atorlugu (brachyterapi) ingerlanneqartarpoq, tassani sullut radioaktivi-usut amitsuaranguit marluk sisamalluunniit siggummi kræftip tinuneranut isertinnerisigut katsorsaaneq ingerlanneqartarluni.

Qinngortartinnerup kingorna saniatigut sunniunneqarnerit

Siggukut qinngortartilluni katsorsartereernerup kingorna ikeqartitsisin-naasarpog, qinngortaaffillu nalaani qalipaataa allanngulaarsimassalluni.

Sooruna siggukut kræfteqartoqalertartoq?

Kræfteqartarnermut ilisimatusartut siggukut pissutaasinnaasut annikitsumik ilisimasaqarfigaat. Ilimagineqarpoq pissutaasut arlallit tassani ataqatigiittut. Seqernup qinngornerisa ultraviolet-iusut siggukut kræfteqaleri-artornissamut aallaaviusinnaanerata pissutaasinnaalluinnarsinnaanerata ilimanaateqarmat. Siggukut kræfteqalersartut tassaanerupput silami suli-sartut. Siggunni allerni pujortaatiq attuumasaani kræfteqalertarneq pujortaatornermut aamma attuumassuteqartarpoq.

Pilattaareermermi siggukut kræfti

Oqaatsit allattukkat

Biopsi: Vævsprøve. Misissugassamik peersineq.

CT-scanning: Tarrasuinnikkut misissuineq immikkut ittoq, tassani tarrarsuilluni assilisat arlallit qarasaasiakkut misissorneqartarlutik.

Erythroplakier: Milaat aappaluttut, ameraasami issutsillutik allannguutaasartut, kiliortorlugit peersinnaanngitsut. Taakku milaat ilaatigut kræftinnguukkiartulersinnaasarput.

Fiberskopi: Qinguartaalluni misissuineq, taannalu atorlugu qarnup qingua torlullu misissorneqartarput.

Finnålsbiopsi: Meqqut amitsuaranguaq atorlugu misissugassamik peersineq.

Hemiglossektomi: Pilattaaneq, tassani oqqap affaa tikillugu peersineq.

IMRT: Qinggortaariaaseq nutaajunerusoq, tassani tinunermut annertuumik qinggortaalluni katsorsaaneq, peqatigitillugulu qinggortakkap eqqaaniittut malussarissut qinggorfiginagit katsorsaaneq. IMRT isumaqarpoq Intensity Modulated Radiation Therapy.

Laryngoskopi: Laryngoskopi atorlugu toqqaannanngitsumik qungaseq tarrarsuummik misissorneqartarpoq, tassani paasiniarlugu nappaat qungatsimut siaruaassimanersoq.

Leukoplakier: Oqqap ameraasaani milaat qaqortut mikisut kiliortorlugit peersinnaanngitsut. Milaat pisuni ataasiakkaani kræftinnguukkiartulersinnaasarput.

Lymfeknuder: Aamma imerajuup qinersiinik taaneqartarput. Timip akiuussutissaasa ilagivaat.

Lymfødem: Pullanneq, imermik katersuuttoqarneranit pisoq. Lymfødem pilatsereernikkut qinggortartereernikkullu aamma imerajuup sorujuarneqartarfiinik peersereernikkut pisinnaasarloq.

Metastaser: Kræftip sananeqaatai kaanngarnikkut timimi allamut tinunernik pilersitsinnaasut. Taakku taaneqartarput metastaser. Metataster kræftetulli taassumatut ittuuvoq. Kræftimik nutaamik allamik nappaateqalersitsisuunngitsoq, assigisaali.

MR-scanning: Aamma nuannaralugu taaneqartarpoq assiliivik kajungerisalik. Tassani napparsimasoq sakkortuumik kajungerisalimmut pisinneqartarpoq. Radiop maligaasai nalinginnaasut timimut nassiussornerisigut akisuanerata nalunaarsornerisigut nassiussuina qarasaasiap timip iluata ilaa nikinganeqanngivissumik assinngortissinnaavaa.

Ultralydsundersøgelse: Nipit maligaasai tusaaneqarsinnaanngitsut ikiorsullugit timip iluani misissuineq.

Suut allat aamma atuarsinnaavakka?

Kræftimik nappaateqartunut atatillugu atuagaaqqanik atuarlugit iluaqutaa-sinnaasunik Kræftimut Akiuiniartut arlalinnik saqqummersitsinikuupput.

‘Kræfteqalerpunga – qanoq iliorsinnaavunga?’

‘Qanigisaasutut inuuneq – kræfteqarluni napparsimasup saniani’

‘Kræftimik nappaateqartutut pisinnaatitaaffitit’

‘Kræfti atoqatigiinnerlu’

‘Timimik misiliuteqarnerit’

‘Nakorsaq aperiuk’

**‘Periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaanngitsut atorlugit
katsorsartinnissat eqqarsaatigaajuk?’**

‘Ataata suna nappaatigaajuk?’

(Atuagaaqqat angajoqqaanut saaffiginnissuteqarpoq, aamma anaanamut).

Atuagaaqqat www.cancer.dk/webshop imaluunniit

oqarasuaat +45 35 25 71 00 attavigalugit inniminnerneqarsinnaapput.

Aamma internettimi nappaatit pillugu annertunerusumik atuarsinnaavutit. Kræftimut Akiuiniartut nittartagaanni www.cancer.dk aamma katsorsar-tinneq, ilagisat, pinaveersaartitsineq ilisimatusarnerlu pillugit paasissutissa-nik tamanik peqarpoq. Aammattaaq kræftimik napparsimasut allat qarasa-aikkut chatteqatiginissaannut periarfissaqarpoq www.cancer.dk/debat

Nunani allani nittartakkat

CancerBACKUP Europami kræfti pillugu paasissutissiisartutut nittartagaa siuarsimanerpaanut ilaavoq: www.cancerbackup.org

National Cancer Institute (NCI) amerikami peqqinnissaqarfiup ministeeriaata kræftimut suliniaqatigiiffissuaraa: www.cancer.gov

Sumi siunnersorneqarnissannik ikiorneqarsinnaavunga?

Qallunaat Nunaanni kræftimut akiuiniartut nuna tamakkerlugu illoqarfinni assigiinngitsuni kræfti pillugu siunnersuisarpoq. Tassunga sianernikkut namminerluunniit takkullutit siunnersorneqarsinnaavutit. www.cancer.dk-mi siunnersorneqarsinnaavutit ilitsersorneqarlutilluunniit, imaluunniit kræftliniemut sianernikkut. Kræftimut akiuiniartut kræftimik napparsimasunut ilaqutaanullu oqarasuaatikkut siunnersuisarfigaat, sianernerlu akeqanngilaq.

Qungatsimikkut qarnullu iluatigut kræfteqarlutik napparsimasunut attaveqarfiit kræfti pillugu siunnersuisartut København-imiittut aqutigalugit oqarasuaat +45 35 25 77 00-imut attavigineqarsinnaapput, imaluunniit nittartagaq: www.cancer.dk/patientforeninger attavigalugu.

Oqarasuaatikkut siunnersuisarfiup kræftliniep ammasarfii

Ulluinnarni 9.00-21.00

Arfininngorneq – sapaat 12.00-17.00

Nalliuttuni matoqqasarpoq

Oqarasuaat +45 80 30 10 30

Kræfti pillugu siunnersuisarfiit

Kræfti pillugu siunnersuisarfik ilinnut qaninneq uani nassaarisinnaavat www.cancer.dk/kraeftraadgivninginger imaluunniit Kræftimut akiuiniartunut sianerlutit oqarasuaat +45 35 25 75 00.

Piginnaanngorsaqgittarfik Dallund

Dallundsvej 63

5471 Søndersø

Oqarasuaat.: +45 64 89 11 34

E-mail: dallund@dallund.dk

www.cancer.dk/dallund

Neriuffiit Kattuffiat

Kræftimut akiuiniarluni suliniaqatigiiffik, Neriuffik Kalaallit Nunaanni sumiif-
finni amerlasuuni immikkoortortaqarfeqarpoq. Ilinnut qaninnerpaaq su-
miinnersoq qanorlu saaffigineqarsinnaanersoq pillugu napparsimmavimmi
sulisunut nakorsamullu paasinarsinnaavat. Imaluunniit Neriuffiup Kattuffia
Nuummiittoq saaffigisinnaavat uunga:

Neriuffiit Kattuffiat

Postboks 1546

Aqqusinersuaq 48

3900 Nuuk

Oqarasuaat: **+299 49 04 89**

Fax: **+299 31 25 04**

E-mail

neriuffik@greenet.gl

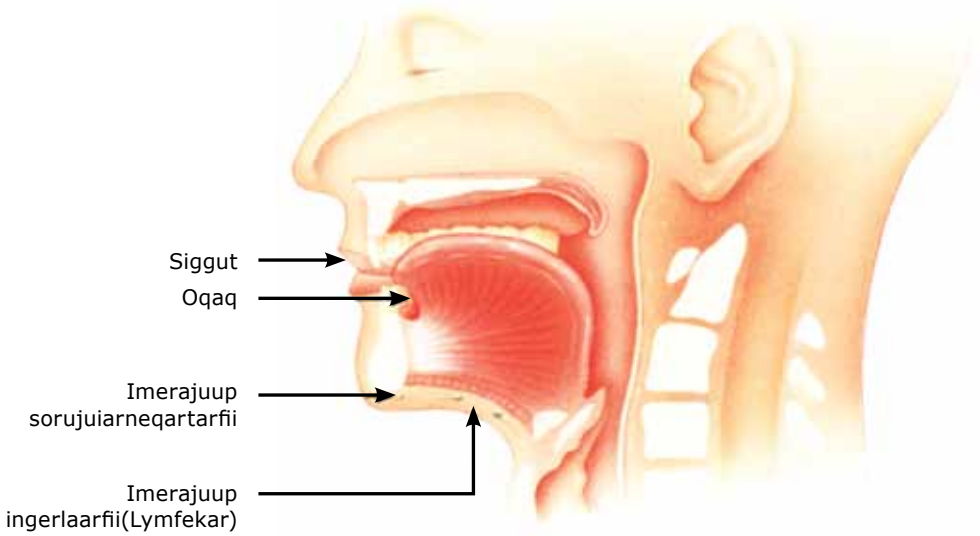
Internet-ikut nittartagaq

www.neriuffik.gl

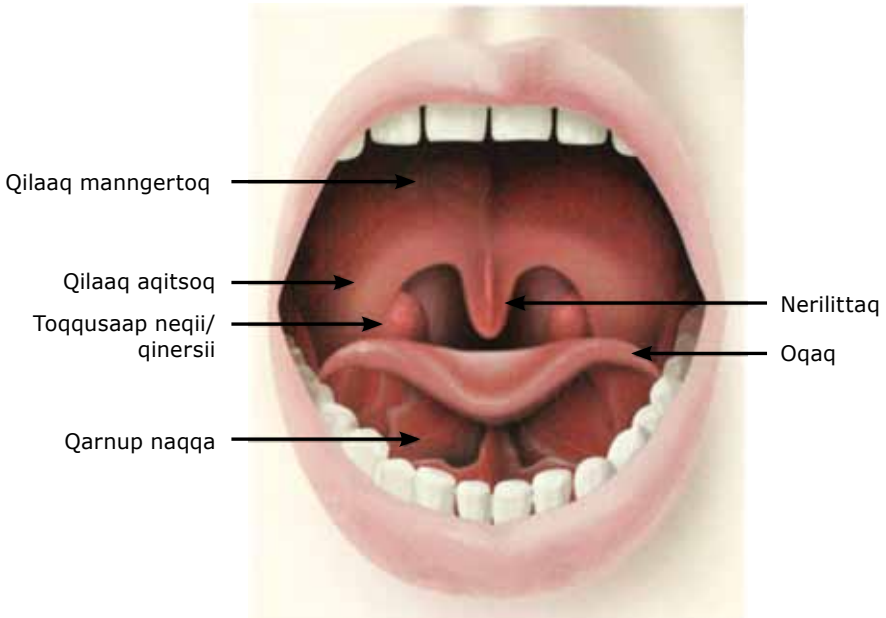
Qaneq aamma siggut

Una atuagaaraq qanermi kræftit assigiinngitsut pillugit allagaavoq, qarnup iluani, qarnullu iluata qinguani kræfti tassani aamma pineqarput. Taakkununga atapput toqqusaat qinersii, qingua, oqaq, qarnup naqqa, ulussap ameraasai, ikkit, aamma qanermi qisissiorfiit. Siggut aappaluttortaat qanermut aamma ilaatinneqarput, ulussat sigguillu iluatungaat, ikkit, qilaaq, qarnullu naqqa, tassaavorlu qarnup iluata ilaa, oqqap ataaniittoq.

Qarnup ilua ameraasamik qallerneqarpoq, taannalu qisermik isugutat-sinneqartuuvoq.

Alleqqut ataani qungatsimilu imerajuup sorujuiarneqartarfii imerajuup ingerlaarfiinut atallutik inissisimapput. Imerajuup sorujuiarneqartarfii timimi arlalipassuarni inissisimapput. Imerajuup qinersiisigoorluni kræfti siaruassinnaavoq.

Neriuffiit Kattuffiat

Postboks 1546
Aqqusinersuaq 48
3900 Nuuk

Tlf. +299 49 04 89

Fax: +299 31 25 04

neriuffik@greennet.gl

www.neriuffik.gl

